

สำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน

เลขรับ 733

วันที่ 4 มิ.ย. 2563

เวลา 14.17

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน กลุ่มงานเฝ้าระวังฯ ๒ โทร ๑๓๘๘๘

ที่ สม ๐๐๐๕/ว ๒๐๕

วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ฉบับที่ ๔

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

☐ รองเลขาธิการฯ (นางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์)	☐ ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
☐ รองเลขาธิการฯ (นางสาวอัจฉรา ฉายากุล)	☐ ผู้อำนวยการสำนักกิจการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
☐ ที่ปรึกษาสำนักงานฯ (นางพรรษา บุญรัตน์)	☐ ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
☐ ที่ปรึกษาสำนักงานฯ (นายอัญญะรัฐ เอ่งฉ้วน)	☐ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน
☐ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	☐ ผู้อำนวยการสำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน
	☐ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
	☐ ผู้อำนวยการสำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
	☐ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
	☐ ผู้อำนวยการสำนักดิจิทัลสิทธิมนุษยชน
	☐ ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน

ด้วยสำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนได้ติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิดและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน โดยประสานงานกับสำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน ซึ่งสำนักเฝ้าระวังฯ ได้ติดตามและจัดทำเป็นรายงานเสนอ กสม. ด้านบริหาร ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ เพื่อทราบแล้ว

ในการนี้ สำนักเฝ้าระวังฯ ขอเสนอรายงานผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโควิด-๑๙ และมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้อง ฉบับที่ ๔ (ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓) โดยสามารถสแกนจาก QR Code ที่แนบมาพร้อมนี้ เพื่อโปรดทราบและใช้ประโยชน์ตามที่เห็นควร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางสาวชุลีพร เดชชำ)

ผู้อำนวยการสำนักเฝ้าระวัง

และประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน

รายงานโควิด ฉบับ ๔

<http://docs.nhrc.or.th/uploads/93357-covid-19-vol4.pdf>

เรียน ๗/๖๐

เพื่อทราบ ดำเนินการ

อื่นๆ 11/๖๖๖๖

(นายบรรณรัตน์ สุนทรกุล)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน

4 มิ.ย. 2563

บทสรุปผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ๖ ฉบับที่ ๔
(ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓)

ในช่วงครึ่งแรกของเดือนพฤษภาคม จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด-๑๙ รายใหม่มีแนวโน้มลดลง โดยข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ๖ สะสม ๓,๐๒๕ ราย รักษาหาย ๒,๘๕๕ ราย เสียชีวิตรวม ๕๖ ราย

การจัดการกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคในช่วงนี้ รัฐบาลยังคงใช้มาตรการฉุกเฉินควบคุม มาตรการด้านสาธารณสุข และได้เริ่มใช้มาตรการผ่อนคลายเป็นระยะที่ ๑ โดยกำหนดประเภทของกิจกรรม/กิจการ ด้านเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิต ด้านการออกกำลังกายและดูแลสุขภาพที่สามารถดำเนินการได้ภายใต้ข้อกำหนด บางประการเพื่อควบคุมการแพร่ระบาด ทั้งนี้ ยังพบว่ามีปัญหา ข้อจำกัด และผลกระทบ ดังนี้

๑. ด้านแรงงาน พบว่า ในกรณีแรงงานในระบบ การจ่ายเงินทดแทนกรณีว่างงานค่อนข้าง มีความล่าช้าเนื่องจากปัญหาการยื่นเอกสารไม่ครบถ้วนและข้อจำกัดเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักงาน ประกันสังคม แรงงานบางส่วนมีความกังวลว่าอาจมีกรณีนายจ้างหลีกเลี่ยงการจ่ายเงินชดเชยกรณีหยุดกิจการ ที่ไม่ใช่เหตุสุดวิสัยอันเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ตามมาตรา ๗๕ ของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ในส่วนของมาตรการเงินชดเชยรายได้เดือนละ ๕,๐๐๐ บาทแก่แรงงานนอกระบบและผู้ประกอบอาชีพอิสระ รัฐบาล มีความพยายามที่จะดูแลผู้ได้รับผลกระทบให้ครอบคลุมกลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึงโดยมีการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการเยียวยาเป็นระยะ

๒. ด้านการศึกษา พบว่า แนวทางในการจัดการเรียนการสอนทางไกลทำให้เด็กบางกลุ่ม โดยเฉพาะเด็กในครอบครัวที่มีฐานะยากจนเสียเปรียบ เพราะไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลที่บ้าน นอกจากนี้ ในการเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เด็กจำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่ หากผู้ปกครองไม่มีความพร้อมในการช่วยเหลือบุตรหลาน ของตนในการเรียนอาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติ แห่งชาติยังสะท้อนให้เห็นความเหลื่อมล้ำสูงในการเข้าถึงอุปกรณ์ดิจิทัล โดยเฉพาะครัวเรือนที่มีฐานะยากจน และครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีนักเรียนกว่า ๘ หมื่นคนอยู่ในพื้นที่ที่ไฟฟ้าเข้าไม่ถึง

๓. ผลกระทบต่อบุคคลในกลุ่มต่างๆ พบว่า ข้อมูลจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ ระบุว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนไร้บ้านเพิ่มสูงขึ้นมาจากภาวะการว่างงานและเข้าไม่ถึงที่อยู่อาศัย การให้ ความช่วยเหลือโดยหน่วยงานของรัฐโดยมากเป็นการให้อุปกรณ์ป้องกันโรค อาหารและที่พักชั่วคราว รัฐบาลได้ กำหนดแนวทางให้สถานดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิงที่มีการพักค้างคืนสามารถเปิดบริการต่อไป และรับ ผู้สูงอายุเข้ามาดูแลเพิ่มเติมได้ โดยต้องจัดให้มีมาตรการป้องกันโรค ส่วนสถานดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง ระหว่างวันยังไม่ให้เปิดบริการ มาตรการของรัฐที่เกี่ยวกับเด็ก ได้แก่ การช่วยเหลือเด็กในครอบครัวยากจนในชุมชน แออัดจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขณะเดียวกัน กระทรวง พม. ได้สนับสนุนนมผงสำหรับเด็กเล็ก ให้แก่แม่ที่ตกงาน ไม่มีรายได้ โดยกองทุนคุ้มครองเด็ก และเตรียมสถานที่รองรับเด็กที่ไม่มีผู้ดูแล คนพิการที่มีบัตร ประจำตัวคนพิการบางคนยังไม่ได้รับเบี้ยผู้พิการ และพบอุปสรรคในการจ่ายเงินเยียวยาแบบจ่ายครั้งเดียว ๑,๐๐๐ บาท กรณีไม่มีบัญชีเงินฝากธนาคาร คนพิการที่อยู่ในข่ายจำนวนหนึ่งไม่สามารถลงทะเบียนเข้ารับเงินเงินชดเชย (๕,๐๐๐ บาท) ได้เอง ต้องจ้างผู้อื่นมาช่วย สะท้อนถึงความซับซ้อนของระบบลงทะเบียนที่กระทบต่อคนพิการ ผู้มีปัญหาสถานะและกลุ่มชาติพันธุ์ยังคงประสบปัญหาหางาน ขาดรายได้ มีความลำบากในการเดินทาง เข้าไม่ถึง ความช่วยเหลือจากรัฐ การให้ความช่วยเหลือคนกลุ่มนี้โดยมากมาจากองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาชน และ การช่วยเหลือกันเองระหว่างชุมชน สำหรับที่พักพิงชั่วคราวบริเวณพรมแดนไทย-เมียนมา ๙ แห่งยังไม่มีรายงานว่ามีผู้ติดเชื้อโควิด-๑๙ แต่ก็ไม่มีข้อมูลว่าได้มีการใช้มาตรการด้านสาธารณสุขเช่นกัน กรมราชทัณฑ์ขยายงดเวลาเยี่ยม สำนักระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน

ผู้ต้องขังที่เรือนจำออกไปจนถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม จากเดิมที่งดเวลาเยี่ยมถึง ๓๐ เมษายน โดยให้เยี่ยมผ่านแอปพลิเคชัน “Line Visit” ตามเงื่อนไขที่กำหนด

๕. สถานการณ์ในพื้นที่ภาคใต้

จังหวัดภูเก็ตเปิดให้ประชาชนสามารถเดินทางระหว่างตำบลได้ ยกเว้นพื้นที่ที่ยังมีความเสี่ยงต่อการระบาดของโรค ให้คงมาตรการป้องกันและควบคุมโรคไว้ตามเดิม จังหวัดระนองผ่อนปรนให้ชาวสวนจากจังหวัดชุมพรเดินทางเข้าบางพื้นที่ได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด สำหรับปัญหาสถานที่กักตัวของจังหวัดนราธิวาสไม่เพียงพอ นั้น ในเบื้องต้นจังหวัดนราธิวาสได้มีการเปิดสถานที่กักตัวแห่งใหม่ ซึ่งจะสามารถรองรับผู้เข้ารับการกักตัวได้ประมาณ ๕๘๐ - ๖๐๐ คน

บทวิเคราะห์และข้อคิดเห็น

๑. สถานการณ์สำคัญในช่วงครึ่งแรกของเดือนพฤษภาคมคือการที่รัฐบาลผ่อนคลายมาตรการเพื่อให้ธุรกิจบางประเภทที่มีความเสี่ยงต่ำกลับมาเปิดกิจการได้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตของประชาชน ควบคู่กับการเร่งจ่ายเงินเยียวยาเดือนละ ๕,๐๐๐ บาทให้แก่ผู้ผ่านเกณฑ์แล้วประมาณ ๑๔ ล้านคน แม้มีรายงานว่ายังมีปัญหาอยู่บ้าง แต่รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปรับปรุงเป็นระยะ

๒. สำหรับผู้ได้รับผลกระทบแต่ไม่ผ่านเกณฑ์รับเงินเยียวยาดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการจัดทำข้อมูลกลุ่มที่ตกหล่นจากเยียวยาดังกล่าวเพื่อรัฐบาลพิจารณามาตรการช่วยเหลือต่อไป จึงเห็นว่ารัฐบาลมีความพยายามที่จะดูแลผู้ได้รับผลกระทบด้านการดำรงชีวิตในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของ OHCHR ในสถานการณ์โควิด-๑๙

๓. กรณีแรงงานบางกลุ่มที่มีรายงานว่าอาจเข้าไม่ถึงความช่วยเหลือ เช่น พนักงานบริการ (sex worker) พบว่าบางรายได้รับเงินเยียวยา ๕,๐๐๐ บาท แล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่าการประกอบอาชีพดังกล่าวไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงการได้รับเงินชดเชยรายได้จากรัฐ แต่อุปสรรคอาจเกิดจากปัจจัยอื่น เช่น ข้อมูลไม่ถูกต้อง เป็นต้น ส่วนกลุ่มแรงงานต่างด้าวทั้งในและนอกระบบ กระทรวงแรงงานมีสายด่วนรับแจ้งปัญหา รวมทั้งมีการประสานกับสภากาชาดไทยในการให้ความช่วยเหลือ

๔. ในด้านการศึกษา แนวทางจัดการเรียนการสอนออนไลน์และการเรียนทางไกลผ่านทีวีดาวเทียม อาจเป็นอุปสรรคต่อโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของเด็กในครอบครัวที่มีฐานะยากจนและยากจนที่สุด ซึ่งกลุ่มหลังส่วนใหญ่เป็นเด็กชาติพันธุ์ และหลายคนต้องพึ่งพิงอาหารกลางวันจากโรงเรียน นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมีเพียงการกำหนดให้ครูสำรวจความพร้อมของเด็ก ยังไม่ปรากฏว่ามีมาตรการเฉพาะที่จะมุ่งช่วยเหลือเด็กในกลุ่มดังกล่าวแต่อย่างใด ประเด็นการเรียกร้องให้ลดหรือคืนค่าเทอม ยังคงเกิดขึ้นเป็นระยะและยังขาดมาตรการหรือหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและกำหนดแนวทางหรือสัดส่วนความช่วยเหลือที่เหมาะสม

๕. การให้ความช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง หลังจากมีรายงานปัญหาของบุคคลกลุ่มดังกล่าวตามรายงานในสื่อต่าง ๆ พบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการเชิงรุกในการให้ความช่วยเหลือมากขึ้น ทั้งในกรณีของคนไร้บ้าน คนในชุมชนแออัด และคนพิการ รวมทั้งมีองค์กรต่าง ๆ บริจาคสิ่งของจำเป็นในการดำรงชีพด้วย

๖. เมื่อพิจารณาสภาพของที่พักพิงทั้ง ๘ แห่ง ซึ่งแออัดและมีโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคได้ จึงเห็นว่ารัฐบาลควรมีมาตรการด้านการป้องกันและควบคุมโรคในสถานที่ดังกล่าวด้วย